

*Presveta noč ... Vse zvezde jasne —
oči nebes z neba blestijo
in kakor s harfe pesem glasna,
spevi angelov donijo:*

*Vam mir, ki ste brez doma,
naj kdor ko zver se krog potika,
nasloni glavo zdaj k počitku,
naj sreče zvezda mu svetlika.*

*Vam mir, ki v zemlji tuji,
ne najdete miru, pokoja,
vse naj vas sprejme krov domači,
ter naj bo konec zlá in boja!*

*Vam mir, ki brez jezika
in brez pravic v nebo strmite,
pravica se nocoj rodila,
le srca svoja ji odprite.*

*Mir vsem, ki dobre volje
v srcu nosijo Boga,
naj rodi željá jim polje,
izgine žalost naj srcá.*

Pomenki.

Največji družinski praznik.

Sveti večer.

Je še en praznik med nami, katerega nam ni mogla vzeti ne beda ne vojska, ne moda ne brezbožnost. Na ta praznik se vračajo domov vsi. Oživela so pota in ceste — po njih prihajajo radostnih oči oni, ki jih je rastreslo življenje. Ta sveti večer morajo biti pri ognjišču vsi: oče, mati in deca, vsi polni pričakovanja in polni hrepenenja. Na ta sveti večer se nihče ne spominja, da bi ga zapodili v svet, ki je tako velik, in ki je brez srca in brez usmiljenja in brez sreče. Nihče ne ve nič o tem — saj je sveta noč nocoj, čas poln radosti in poln veselja.

To je sveti večer, ko nihče ne vpraša, kaj smo grešili v svetu, kaj je kdo storil hudega in zlega. Nihče si ne upa dotekniti strune, ki bi zaplakala in zaihtela in tožila in očitala obenem — prav nihče, saj je sveta noč nocoj, polna milosti in odpuščenja in pozabljenja: vse hudo, vse zmote in vse trpljenje je izbrisano in pozabljeno nocoj!

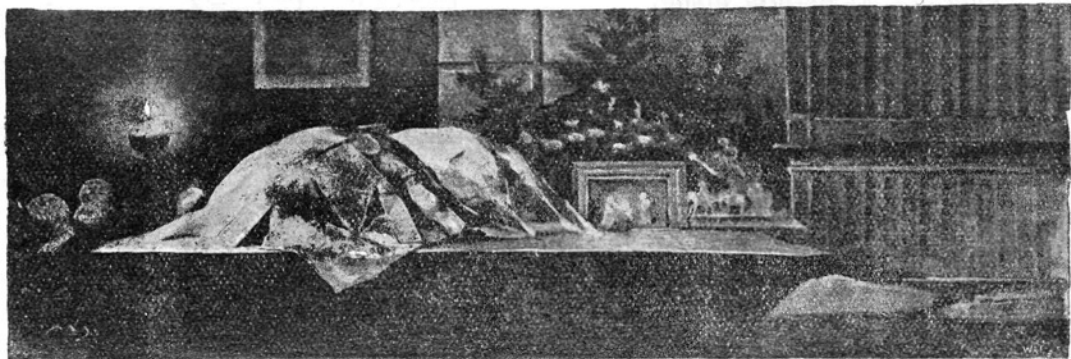
Da, nocoj je sveti večer priklical otroke domov, da v domači hiši vsaj za hip pozabijo vse tisto o daljnih neprijaznih krajih, vse tisto o tujih ljudeh, vse tisto o mrzlih srcih brez sočutja in ljubezni, vse tisto o samoti in zapuščenosti.

(Po Ks. Mešku.)

Da, nocoj je sveti večer, ki ga praznično veseli in božično radostni praznujejo pod rodno streho, v tihi domači izbi za mizo vsi: oče, mati in otroci. — Nocoj je največji družinski praznik.

Božični kruh.

Bliža se sveta noč. Po slovenskih hišah je vse živahno. Od gospodarja do zadnjega pastirja je vse pri domu in četudi mora kdo po oprasku z dóma,

podviza se in hiti pod domačo streho. Pravega dela ni nobenemu mari, zlasti moškim ne. Potikajo se okoli ognjišča ali peči, ki danes puhti nekam posebno blagodejno toploto od sebe. Mati imajo veliko peko in po vsi hiši se širijo tisti dobri duhovi po poticah in gubanicah. Za božične praznike spečejo ponekod velik hleb kruha. Temu hlebu pravijo božični kruh ali poprtnjak. Na velike praznike leži na mizi in šele na svetih Treh Kraljev dan ga načne gospodar ter odreže vsakemu v družini svoj kos, ne pozabivši niti živine v hlevu, niti kuretine pod pragom, da bi bila zdrava in se dobro redila.

Kar je bilo malo prej rečeno o nedelavnosti moških, ne velja pa ženskam. One imajo z umivanjem in čiščenjem izbe, kuhinjskega in hišnega orodja toliko opraviti, da bi jim — ako se jim sme verovati — ne zadoščale štiri roke. Za čudno pridni so pa ta dan otroci; nič jim ni treba prepovedovati, naj ne pohajajo in naj ne delajo materi napotja. Vsi so čez mero zaposleni pri delu za

Jaslice.

Že prejšnji dan zvečer se je vrnil iz mesta starejši brat, ki se je šola v mestnih šolah. S seboj je prinesel vse, kar je potrebno za jaslice. Na vse zgodaj zjutraj, ko se še ni videlo, se je napotila hrabra četa pod vodstvom mestnega učerjaka s košem oprtnikom v log, nabirat mahú za jaslice. Vsi so šli, nobeden ni hotel ostati doma, celo najmlajši, ki še platno prodaja, je menil, da brez njega ne bi opravili.

Res ga je zeblo, ko so kopali mah, ga trgali s skal in z drevja. Otrpeli so mu prsti in malo, da mu nista zmrznili svečici pod nosom. A vendar je bil vesel, da je tudi on nekaj pomagal k jaslicam. Prinesli so mahú poln koš. Za pet takih jaslic bi ga zadoščalo. Hlapec je medtem, ko so bili otroci v logu, utrdil v kotu veliko desko in na to desko stavi zdaj starejši deček jaslice

Iz maha je napravil goro, po gori se vije semtertja cesta, posuta z najdrobnejšim peskom. Cesta vodi v Betlehem, ki se rmen, zelen in rdeč žari v kotu za vrhom gore. Pod goro od ceste nekoliko v stran postavi „štalico“, lepo izrezano iz drevesnega lubja. Vanjo položi na slamo božje Dete, ob strani mu stojita sveta Mati in Jožef, v kotu pa vol in osel. Potem postavlja po gori drevesa, ovce, krave, vole in pastirce, vse lepo živo pobarvane. Spredaj utrdi vrsto drobnih voščenenih svečic, tu in tam nastavi katero tudi na gori. Naposled obesi na dolgo konjsko žimo od stropa doli božjega angelja, ki nosi v rokah napis: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji“. Ta angelj oznanjuje radostno vest, da se je rodil Kralj nebeški, Odrašenik grešnemu rodu.

Tudi svete Tri kralje je prinesel s seboj, toda ti se sedaj še ne smejo pokazati, šele zvečer pred praznikom jim bo dovoljeno stopiti v borni hlevček. Pač pa se že sveti nad streho zlata zvezda, ki jim je pot kazala. Medtem, ko starejši sin vse to ureja in nastavlja, sedé mlajši bratje in sestre mirno okoli njega in ne premaknejo oči od jaslic. Nebeško veselje jim sije z obraza, danes so pozabljene vse igre in — kar je še največje čudo — celo jesti jim ni mari.

Do večera je delo končano. Ogledat si pridejo jaslice stari oče, mati in starejša sestra; tem je tudi dovoljeno, da smejo tu in tam svetovati kako izpremembo in celo malemu mojstru dati kak nasvêt. V tem je solnce zašlo, oan se je stisnil in mrak je legel počasi v izbo. Ravno prav, ker jaslice so dodelane in graditelj, zadovoljen s svojim delom, pospravlja še ostrizke in odrezke, katere mu hvaležni gledalci postrežno odnašajo na ogenj.

Jaslice delamo.

Božični blagoslov.

Sveti večer je prišel v vas. V domači izbi je zbrana družina. Vrata so odprta in gospodinja prinese ponev z žerjavico in kadilo, ter oboje poda očetu gospodarju. Ta se odkrije, za njim vsi moški in takoj se uredi sprevod. Naprej stopa pastir s svetilko v roki, za njim gre gospodar, trosi kadilo na žerjavico in glasno moli rožni venec, za njim nosi sin blagoslovljeno vodo in oljčno vejico in potem se vrste drugi otroci in posli. Tako hodijo od izbe do izbe, od hrama do hrama, povsod kadeč, kropeč in moleč. Oče se ta večer zde otrokom oblastnejši nego navadno, skoro pol duhovnika, in celo njih glas zveni bolj praznično. — Ko se vrnejo v izbo, so prižgane pri jaslicah vse svečke. Tu pokleknejo najprej mati, okoli njih otroci, za njimi dekletke in celo moški, četudi neradi, vsaj na eno koleno, kar pa materi ni všeč; češ: kakor bi zajce streljali. Iz pobožnih src zadoni stara božična pesem:

„Kaj se vam zdi, pastirci vi, al ste kaj slišali?“

K polnočnici.

Po končanem blagoslavljanju pride na mizo mrzla večerja, sadje, orehi in lešniki. Po večerji se zbirajo sosedje, soba se zmerom bolj polni, mnogi so že oblečeni za polnočnico. Pri-povedujejo se pravljice, pojo božične pesmi in tako mine čas, da sami ne vedo kako.

In čuj! Oglasil se je veliki zvon, mogočno in veličastno, kakor nikoli po dnevu, zvonil nocoj njegov glas.

Ljudje vstajajo od mize in odhajajo v cerkev. Možje in fantje stopajo z bakljami naprej, ženske in celo otroci, ki ta večer niso nič zaspali, gredo za njimi. Celo stari ded in babica sta se odpravila k polnočnici znabiti — zadnjikrat.

Vsi hite v božji hram. Nocoj je vse bolj praznično v cerkvi: nešteto sveč gori, orglje se krepkeje glase, pevci in pevke lepše pojo in vsem nepričakovano naglo mine služba božja. Ko pa pridejo polnočkarji domov, jih čaka gorka in sveti božični mir zavlada nad vasjo.

(Po Erjavcu).

postelja. Po večerji poležejo

Letošnji sv. večer.

Kakšen bo, bratje? Ali bo poln vere in poezije, kot je bil nekdanj, ko je še vladal v naših hišah stari Bog in stare šege? — Z žalostjo opažamo, da se naš rod leto za letom bolj odtuja od vere in šeg svojih pradedov. Po družinah je zavladal drug bog: zlato tele. Ta „bog“ je podrl jaslice, udušil božično pesem in celo najmlajšim vzel najlepšo mladostno poezijo svete noči. Vrzite, bratje, tega malika iz hiš in pustite, da se vanje zopet naseli pesem in jaslice, blagoslov in poezija svetonočna.

Med družinami izginjajo šege, ki so nas nekdam tako lepo spajale z brati na vzhodu, jugu in severu. Moderno „božično drevesce“ je podrlo jaslice, iz tujine k nam zanešeno veseljačenje in surovost, sta zaprla cerkvena vrata polnočnici, in duh pijanosti in nečistosti je prepodil blagoslovljeno kadilo iz naših domov. Odprite vrata na stežaj in pometite moderno nesnago iz naših hiš, da bo našlo božje Dete na sv. večer jaslice pri nas in pustilo blagoslov tudi nam, ki smo majhni, ubogi in zatirani.

Tak naj bo naš letošnji sv. večer!

Bog je rojen. Ni bogat:

Reven je in zapuščen — kakor mi.

K njemu, bratje pojdemo! Naš je brat:

Saj pomankanje trpi — kakor mi.

Čolnič u Božiču.

Prazniki prihajajo. Nešteto pisem in razglednic, polnih lepih božičnih voščil, bo prevažala v teh dneh pošta.

Ga skoro ni prijatelja v tujini, ki se ne bi spomnil za božič svojih prijateljev, znancev, domačih itd. Tudi »Naš čolnič« je širom dežele našel nebroj prijateljev in prijateljic, ki so mu za božično številko poslali pis-mene doneske. V posebno čast si šteje naš list, da so se spomnili nanj odlični kulturni delavci, marsikateri veterani prosvetnega gibanja v naših društvih. Celo dekleta so se to pot ojunatile in naši fantje - vojaki so poslali pozdrave. Božična darila »Čolničeva« poklanjamo vsem našim naročnikom in naročnicam za bližajoče se praznike. Skrbno naj jih bero!

Msgr. M. Arko, Idrija.

Spomini.

Bilo je na jesen leta 1881. ko sem kot mlad kapelan prišel na prvo svojo službo v Škofijo Loko. Ljudje so kmalu zvedeli, da je novi gospod pevec. Bilo jim je všeč, češ naj bo le vesel, da le veseljak ne bo. Dobim nov glasovir iz Dunaja in takrat je padalo na me raznih opazk, kakor bi zrelo hruško tresel. »Kam smo prišli! Pomislite v župnišču bodo plesali! Mladi kapelan si je naročil glasovir, kakor ga imajo v Čitalnici, kjer ob njegovem zvoku plešejo ob vsaki priliki! In 500 goldinarjev je dal zanj! Ali ni škoda tolike svote za posvetno zabavo? In iz Dunaja si naroči! Saj se v Ljubljani tudi dobi, ali kje na deželi obrabljena stvar veliko ceneje! Kaj bo z nami, če bodo duhovni tako posvetni?

Slišal sem take in enake opombe, a se me niso nič prijelo, mislil sem, moje vedenje vam bo že pokazalo, kakšen sem.

Ko sem zbral cerkveni zbor okrog glasovira, da se je lažje pomagalo v zboru posameznemu glasu, ker je bil organistov harmonij nadušljiv, sem se ljudem že bolj prikupil, dasi so še sedaj nekateri iskali nizkotne namene pri mojem sodelovanju na cerkvenem koru.

Fantje so se takrat radi pretepali ne iz hudobije, tudi ne v pijanosti, veliko bolj iz mladeniške preširnosti. Od velikonočnega spraševanja so šli v visokem snegu po gazu eden za drugim in fant ni vedel zakaj je odprl nož — krivec — zamahnil nazaj in tovarišu prerezal žilo na vratu. Tako so me začetkoma skoraj vsake praznike po noči klicali naj grem previdit kakega mladeniča, katerega so tovariši do smrti oklali. Sem vprašal reveža, kateremu je zdravnik šival rane, je li kaj jezen na tovariša, ki ga je tako zdelal, pa mi je odgovoril: »Kebš (kaj boš) jezen, bi bil jaz njega tako fertamuznil, bi pa on sedaj ležal mesto mene kakor buča v zeljniku.«

Peli so pa radi zaljubljene, umazane včasih tudi v tujem jeziku ostudne pesmi, dobro je, da niso razumeli kaj so izgovarjali.

Ljudje so tarnali: oh kaka mladina, kaka podivjanost, kaj bo še le ko odrastejo? In duhovni so tudi zmajevali, češ v prejšnjih letih kaj takega ni bilo.

Jaz sem jih zagovarjal: Kedo jim je pa še kaj boljšega pokazal, kedo se pa zmeni za nje od kar so šolo zapustili? Kaj lepšega jih naučite, pa bodo nerodnosti opustili.

»Vi ste še mlad, ste polni idealov, praktičnega življenja ne poznate, zato z mladino držite« so me zavračali.

Vendar sem razodel svojemu župniku, da bi rad fante zbral v kak pevski krožek. Vodil sem že takrat 2 zbora, cerkvenega, posvetno inteligenco v Čitalnici, sedaj naj bi še s tretjim zborom poskusil. Župnik je to odobril in razodel sem nekaterim mladeničem, da jim hočem pokazati, kako lepa in dostojna je slovenska pesem, ako se pravilno poje. Takoj se je nekaj fantov iz boljših hiš oglasilo za pevsko društvo, ko sem jim rekel, naj le še malo poagitirajo, da bode večji zbor, so me povprašali ali tudi tega in onega povabimo?

— Zakaj pa ne? Ali se ga morda sramujete v svoji sredi?

— Tisto ne, a tega ste po noči šli previdit, onega tudi, ste gotovo nejevoljni, ker so Vas sredi noči klicali.

— Kaj še? Taki še bolj potrebujejo družbe in izobrazbe!

Res se je nabral lep krožek, hodili so redno k pevskim vajam in čez nekaj mesecev so katero že čedno zapeli.

Pa zopet sem bil ljudem preveč posveten. »Glejte no, s pretepači poje, ponočnjakom se druží, s pijanci hođi! Škoda za gospoda, v taki družbi se bo še on spridil.

Tudi za te opazke se nisem zmenil, pač pa sem zapazil da zadnje 2 leti nisem bil tako pogosto klican k bolniku, ki jo je skupil v slabi družini, k mladeničem mojim pevcem pa nikoli, ne jaz ne moj g. tovariš. Jeli petje tako vplivalo, ne bom preiskoval.

Leta 1917 sem se vračal od seje v Ljubljani skozi Škofjo Loko in Žiri domov. Osební promet je bil radi vojne na južni železnici takrat vstavljen. Na Trati izstopim, ter se hočem v mesto peljati s pošto ali privatnim vozom. Bilo je pa že vse zasedeno. »Bom šel pa peš, saj mi je znana pot še iz mojega kapelovanja, in uberem jo po bližnici proti Škofji Loki. Takoj me obsuje kakih 8 mož, ki me kot starega znanca veselo pozdravljajo. Bili so nekdanji moji pevcí. 32 let se že nismo videli, večino nisem že več poznal. Kako neki? Takrat so bili mladeniči pri 20 letih sedaj so že zreli možje.

Župan Hafner — morda še sedaj županuje — je največ govoril, včasih kar v imenu vseh. »Kako je bilo prijetno, ko ste nas učili spoznavati lepoto slovenske pesmi. Prvo smo peli »Ko brez miru okrog divjam« še sedaj jo znam, kot 18 letni mladenič sem pel prvi tenor. Takrat smo se začeli zavedati svojega mladeniškega dostojanstva in opuščati fantovske nerodnosti. Bili smo še vedno veseli, tudi v gostilno smo šli in če smo tam kako zapeli, so nam še ploskali. Pa zadovoljni smo bili veliko bolj kot prej. Nič več nismo slišali tistega, nam mladim tako zoprnega očetovega žuganja in mati nas niso več tako žalostno očitajoče solznih oči gledali, kar nas je tako v srce zaskalelo.

Trezni smo šli spat, zdravi smo vstali.« To ob kratkem vsebina županovega govora in vsaki spremljevalec je še iz svojega kaj dodal. Sami nismo vedeli zakaj smo tako hitro prišli v mesto.

Teško je bilo slovo, kakor bi slutili, da se med nami napravi meja, katero bode težko prekoračiti.

Prenočil sem pri oo. kapucinih in g. župan ni mogel drugače, da je še pozno na večer potrkal na porti, da je par ur lahko govoril z nekdanjim svojim pevovodjem.

Drugi dan sem se vozil s pošto do Žirov. Ko voz ropota, ni mogoče govoriti, pač pa lahko vsak sam zase kaj premišljuje. In ko sem se tudi jaz spomnil včerajšnjih dogodkov, bral pri slovesu v očeh možakarjev toliko vdane hvaležnosti, sem si nehote priznal: Vidiš, saj le niso bila zastonj leta tvojega truda!

St. Stanič, Podgora.

Prvi poskus.

Bilo je leta 1919. Revolucionarno gibanje se je razpaslo že visoko v tolimnske hribe. Vas je bila polna vojaščine. Pilo se je vino, kakor bi bila voda. Edino društvo se je imenovalo: »Komunistična sekcija za Cerknjo«. Masa je bila brez vsake kulturne orientacije, če izvamem parolo Premoženje bomo razdelili!

Tedaj smo sklicali fante v gostilno. Prišlo jih je dosti. Govor je bil, naj bi ustanovili dramatičen krožek. Razložil sem pravila: »Hočemo dati vsak mesec dramatično predstavo. Dobiček gre za nabavo scenerije. Dekleta, ki so za sodelovanje potrebna, določimo za vsako igro posebe. Vaje so vsak teden dvakrat. Če hočete, da bom jaz vodil in vadil, zahtevam, da pojdejo vsi sodelujoči vsako nedeljo k maši in za veliko noč k spovedi.«

Vseh točk je bilo v pravilih osem. Bile so sestavljene v obliki izjave. Kdor podpiše, jih je dolžan izpolnjevati. Nastalo je prerekanje. Agresivni elementi so odšli. Ostalo jih je še enaindvajset. Od teh jih je 18 podpisalo. Ostali trije so ugovarjali točki, ki je govorila o maši in spovedi.

In začeli smo. V enem mesecu je sledila predstava. Šest mesecev smo redno nastopali. Med tem smo dosegli, da nam je vojaščina odstopila dvorano. Z dobički smo si ustvarili oder. Drugih šest mesecev niso bile predstave tako goste. Pripravljali smo se namreč za večje igre.

In potegnili smo črto pod računom.

Poživilo se je na novo »Slov. kat. izobr. društvo v Cerknem«, kot eno izmed prvih, če ne prvo na Primorskem po vojni.

Dramatičnega krožka ni bilo več! Njegovo zapuščino — predvsem lep kačer zanesljivih fantov — je podedovalo novo prosvetno društvo. Tovariš Arko je organiziral knjižnico — nad 800 knjig. Dobili smo lastno sobo, jo lepo opremili naročili časopise in na prvem občnem zboru je bilo navzočih 61 vpisanih članov.

In začeli smo tam, kjer so drugi pred vojsko pustili. Uspeh je bil dober. Prvi maj leta 1920. je bil komunističen praznik, slavoloki, obhod, govor, pitje in petje. Leta 1921. so komunisti le še pili po gostilnah tiho in molčé.

Ideja prosvetnih društev pa je ta čas bila v cerkljanskih hribih na pohodu.

Novaki, Planina, Straža, Otalež, Zakriž so stopili s svojimi društvi na dan.

Ni bilo vse zlato — a svetilo se je!

To je zgodba o probujenju prosvetne ideje na Cerkljanskem.

Ivo Bric, Dornberg.

Kaj nam je „Čolnič“?

Zdi se mi, da vse premalo cenimo naše društveno glasilo, ki je skoro gotovo eno najboljših te vrste ne le med nami, ampak med društvenimi revijami sploh. Zato spišem za božič bratom in sestram v prevdarek članek z gornjim vprašanjem in odgovorjam tako-le: Čolnič nam je trdna medsebojna vez, rešitelj iz moralne zablode in klicar k izobraževalnemu delu. Treba bi bilo vsem izobraženim fantom in dekletom, da bi za božične praznike zastavili vse svoje moči in vneto agitirali za naše glasilo. Društvenik brez glasila, je kmet brez orodja! Da bo ta naša agitacija uspešnejša, v ta namen naj služijo ti odgovori na stavljeno vprašanje. Čolnič nam je

Trdna medsebojna vez!

Saj veste, kaj so družinske vezi med brati in sestrami, med stariši in otroci! Saj veste, kaj so vezi med sorodniki, veste tudi kaj so prijateljske vezi! Neka nevidna sila je to, ki spaja in veže gotov krog ljudi, ki čutijo, da so si duševno sorodni. Vsak izmed nas, ki ni zakrknjen egoist občuti to: pri tej misli vidimo v duhu vse polno sorodnih krogov, n. pr. na zemlji največjega — človeštvo. Ko smo ustanavljali matico naših društev v Julijski krajini in smo videli, kako se množimo, smo začutili med sabo duševno sorodstvo, ki nas je začetkoma vezalo le v „Zvezi“ — od društva do „Zveze“ — od „Zveze“ do društva. To nam je bilo takoj premalo. Mi hočemo trdne medsebojne vezi med društvi; zato smo spustili v društveno, od vseh strani ogroženo morje „Naš Čolnič“, ki bo vezal vsa mala pristanišča in jim dovažal prepotrebne hrane; obenem nam bo sporočal vesele in nevesele dogodke iz malih pristanišč. Pa „Čolnič“ nam je postal še več, in sicer:

Rešitev iz moralne zablode.

Prišli smo iz vojne. V vrtincu gorja, telesnega in duševnega trpljenja, pomanjkanja, groze, smrti in obupa, se nas je polotila brezbriznost. Na našo dušo sta vojna strahota in morâla, morâla krivice in krivične moči, ki je dovoljevala vse, uplivali uničujoče. In kdo je trdno stal, da ni vsaj za trenutek omahnil? Pozabili smo na srčno kulturo — medsebojne ljubezni, postali nezmerni in zapravljivi, zgubili smo čut odgovornosti do naroda — ki smo mi sami! Polni smo teh ran. „Naš Čolnič“ nas spominja nanje. Čitajmo pomenke z razumevanjem. „Čolnič“ nam je nadalje

klicar k izobraževalnemu delu.

Naše vrste namerjajo prvi korak spet v normalno življenje predvojnega časa. Po vrtincih med vojno in po prevratu se našemu ljudstvu hoče spet mirnega prosvetnega dela. Trpljenje rodi izkušnje in na trpljenju je naš narod bogat! Nam vsem, ki nam je usoda naroda pri srcu, se niti še ne sanja, koliko je narod bogatejši na spoznanju in doživetju. Vse te sile, ki so se razvile pod pritiskom silnih dogodkov, moramo organizirati, vse te zaklade, ki leže že v narodu moramo dvigniti, da bo rod, ki bo vstal iz teh kulturnih tal, tudi tega vstajenja res deležen. To je zapisano med vsako vrstico v „Čolničku“ — ali niste tega opazili že med „Pomenki“, „Vtisi“, „Obiski“, med „Navodili“ in „Društvenimi poročili“? Od predsednika „Zveze“, do društva in zadnjega čitatelja — vsakemu pove nekaj, ga spodbudi in navduši — v resnem in šaljivem tonu. On nas vodi skozi viharno morje mnogobrojnih težav in kljubuje z nami morju in vetrovom!

Bodimo v njem krmarji!

Podpirajmo ga! V glavnem pristanišču „Čolniča“ so zaloge velike, kajti tam so tla rodovitna in davek malih pristanišč se neizmerno obrestuje. Naj bi bil vsak član in vsaka članica kulturnega društva v Julijski Krajini deležen teh obresti!

„Naš Čolnič“, središče duševnega gibanja, kako težko bi nam bilo brez tebe!

Kodrič Pavla, Rihemberk.

Tebi in nam.

*Povejte, sestre, naša pot
kaj ni viharna morska vožnja,
valov vsa polna, polna zmot?*

*Kaj mé, v mladostnih letih svojih
ne rabimo »Čolniča« vse,
da nam pomaga v naših bojih?*

*Saj vemo dobro, da se v nas zaganja
ves pekel in ves svet, ker ne pozna
src naših valovanja.* *Saj vidimo, kako zlohотно
se smeje svet nesrečnici, ki se zgubila
je v noč temotno!*

*Dovolj zasmehovanja!
»Čolnič« si naročimo in vanj stopimo
brez trepetanja!
Umazanim valovom se nobena
več ne klanja!*

H. Hlede, Števerjan.

Sprejem novih društvenih članov.

Po navadi so društveni člani nestalni: ko moški postanejo samostojni gospodarji, jih žalibog domače gospodarstvo tako obremeni, da ne morejo več posvečavati svojih moči društvenemu delu — vsaj v prejšnji meri ne. Enako je z dekleti: Čeprav bi rade ostale agilne in aktivne društvene članice, vendar jim po poroki vsled gospodinjskih, družinskih in materinskih skrbi, ni več mogoče. Vsled teh in podobnih vzrokov je treba, da društvo vedno skrbi za dotok novih članov, sicer bi večkrat vsled okostenelosti moralo likvidirati v veliko izobraževalno in moralno škodo ondotnemu kraju.

Vprašanje je, kako naj se novi člani sprejemajo. Ni vsako jabolko za v usta — in ne vsak fant in dekle za društvo. S tem pa ni rečeno, da moramo take priglašenke naravnost odbiti in jim vstop zabraniti. Navadno se priglašajo novi člani sami, ali pa jih vabijo starejši člani potom agitacije. V prvem, kakor v drugem slučaju je treba, da odbor priglašenke sprejme na podlagi točnih podatkov o značaju in obnašanju priglašenca. Ta odborova naloga ni lahka. Vsak zna skrivati svoje slabe strani. Možno je, da se marsikdo priglasil iz osebnih koristi in po sprejemu stresa smolo zavisti in jeze med društvenike, ter v tem ruši edinost in disciplino. Umevno, da se pri sprejemu lahko zmoti tudi odbor, a redno merilo presojanja, ki je tudi dovolj zanesljivo, bodi: Po njih obnašanju jih boste spoznali! Ne gre pri tem samo za primerno obnašanje v društvu, temveč tudi do članov domače družine. Ker pa ni mogoče vseh važnejših nedostatkov opaziti koj pri sprejemu, se mi zdi umestna kandidatura 6—8ih tednov. Po tem šele postane priglašenec redni član. Ko je kandidat sprejet za rednega člana, mu predsednik javno pred društveniki izroči legitimacijo in pravila, novi ud pa v znak soglašanja s pravili seže predsedniku v roke.

Na ta način se onemogoči sprejem dvomljivih elementov in dobi novo članstvo nekak pomemben obred.

Ivan Bratuž, Modena.

Fantom, ki gredo k vojakom.

Zelo primerno se mi zdi, da v „Našem Čolniču“, ki bi moral biti stalni spremljevalec slovenskih fantov nele doma, ampak zlasti še pri vojaki, napišem za božič par navodil o vojaškem življenju v kasarnah.

Predvsem povdarjam, da se večkrat dogaja, da se fantje-društveniki pri vojaki odtuje društvu in njegovim načelom. Krivda je večstranska. Premalo stika z domačim društvom potom dopisov, nepripravljen korak v tuje, novo življenje, surovi zgledi propalic iz krajev, kjer obstaja mesto društva šola za kletev in nemoralnost, premalo notranjega odpora in hlepenje po hvalisanju, to so razlogi, o katerih naj bi društveni voditelji resno premišljali, ko se poslavljajo vojaški novinci od društva.

Sicer pa je vojaštvo dobra šola za one, ki že v domačem društvu ne poznajo reda in poslušnosti. K temu pripomore strogi dnevni red, ki je povprečno v vseh vojašnicah naslednji:

Zjutraj zatrobi takozvano „sveglià“ — mora vojak vstati, pospraviti takoj posteljo in „coredo“. Umevno, da se je treba tudi vode navaditi. Opravljen in umit čaka, da zakliče „sergente di giornata“ glasno „adunata“ (zbiranje). Zbiranje se vrši hitro. Nato posluša vojak povelja, ki jih je treba točno in natančno izpolniti, potem dobi vojak naklonjenost vseh in se mu ni treba bati ne smešenja, ne kazni. Ob 11. uri dopoldne se zopet oglasi tromba, ki kliče vojake h kosilu. V „gaveti“ dobiš juho in košček mesa. Po kosilu ima vojak dve uri odmora. Potem se pa začno vaje, kakor dopoldan. Ob 6. uri zvečer je večerja. Na to gredo v mesto lahko oni, ki nimajo „consegna“ (zapore). Seveda je redno vsak zvečer znana „pašta“. Ob 9. uri naznanijo s trobento zopet „ritirata“ — znak, da je čas vrniti se v kasarno; pol ure za tem mora nastopiti „silenzio“ — t. j. popolen mir, brez vsakega šuma.

Tako potekajo dnevi za dnevi in najbolj dolge so nedelje, ter prazniki. Želimo, da bi zlasti za božične praznike ne pozabili na nas. Prav vsem fantom in dekletom želimo veselih in srečnih praznikov — fantje soldatje.

Dr. J. Ličan, Gorica.

Dve mitri.

S posebnim ponosom in zadoščenjem se ozira Goriška nadškofija na pretečeno leto. Iz zбора bogoslov. prof. v Gorici je zbrala božja previdnost tri može in jih kar povišala do škofovske časti. Poleg p. Antonina Cechini-ja, ki ga je sveta Stolica poslala kot apost. nuncija na Litvansko, in dr. Al. Fogarja, ki je bil imenovan za tržaškega škofa, je bil tudi posvečen na praznik Brezm. v Ljubljani za krškega škofa naš rojak

Dr. J. Srebrnič.

Držeč se načela, da se človek hvali šele po smrti, nočemo zažigati kadila nikomur, vendar si štejemo v dolžnost podati svojim čitateljem kratek njegov življenjepis.

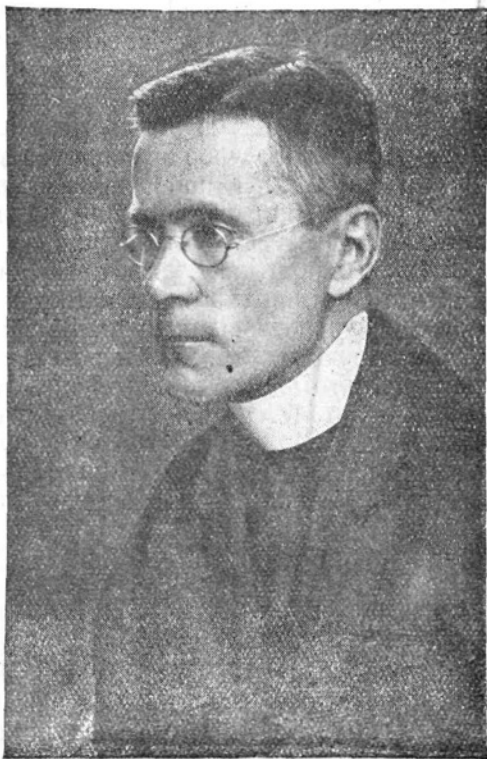
Msgr. dr. Jos. Srebrnič se je porodil ob zeleno-bodri Soči v Solkanu dne 2. 2. 1876. Njegovi stariši so kmetskega stanu. Oče mu še živi, mati mu je pa umrla v begunstvu pred 5. leti v Stični na Dolenjskem.

V znožju svetogorskega svetišča se je iz ust globokoverne matere navzel one iskrene vernosti in pobožnosti, ki ga je od mladih nog vedno dičila. Tudi domač župnik pok. msgr. Kolavčič je zarisal v njegovem srcu globoke sledove verskega udejstvovanja.

Po dovršenih srednješolskih študijah se je dr. Srebrnič podal na dunajsko vseučilišče, kjer se je vsposobil za gimnazijskega profesorja in napravil doktorat iz filozofije. Tu je stal tudi v prvih vrstah kat. dijaštva, kot verni učenec škofa Mahniča.

Vsem je še živo v spominu, s kako natančnostjo in odločnostjo je vršil svoj poklic na gimnaziji. Spominjamo se, kako se je tedanja »Soča« porogljivo smejala profesorju, ki snema klobuk, ko gre mimo kake cerkve. A dijaštvo je že tedaj spoštovalo v njem moža značaja.

Z občudovanjem so vsi zaznali veselo vest, da se je ta ugledni gim. prof. odločil stopiti v duh. stan. Škof Jordan ga je rade volje sprejel in ga je poslal na višje duhovsko izobraževališče (Germanicum) v Rim. Prijatelji njegovi hranijo še sedaj njegova pisma iz one dobe. Iz teh odseva veselje in navdušenje za sveto stvar, ljubezen do sv. Očeta in cerkve.

Dr. J. Srebrnič, krški škof.

V Rimu je dosegel dvojni doktorat iz modroslovja in bogoslovja. Ko se je meseca oktobra 1906 vračal iz Rima kot novomašnik, ga je domači župnik Kolavčič v proroških besedah imenoval bodočega škofa. Mladi g. dr. je pričel svoje delovanje v deškem semenišču v Gorici. Kmalu potem je po konkurznem izpitu bil imenovan za prof. cerkv. zgodovine v centr. semenišču v Gorici. Hkrati je z odlokom učnega ministrstva bil imenovan za vodjo dekliškega liceja pri Notre Damkah v Gorici.

Dr. Srebrnič je mož vstrajnega dela. Poleg mnogobrojnih stanovskih opravil je deloval skoro pri vseh javnih zadevah na Goriškem. Bil je ustanovnik »Novega časa«. S svojimi uvodniki se je boril proti breznačelnosti v javnem življenju. Njegova odločna in gorka beseda je ozračje izčistila.

Dr. Srebrnič je bil tudi ustanovnik in prvi predsednik K. T. D. v Gorici. S tem se je ustvarila trdna podlaga nadaljnemu kulturnemu delovanju. Deloval je več let kot odbornik pri Slov. kršč. zvezi, ki se je tudi po nje-

govih zaslugah lepo razvila po Goriškem. Poleg tega je vodil za slov. razumništvo Mar. kongregacijo, iz katere so se rekrutirali najboljši in najodločnejši izobraženci.

Napočila je vojna. Tudi ta ni zastavila njegovega delovanja. Lotil se je v pregnanstvu v Stični znanstvenega dela, z veliko vnemo je pomagal tudi v pastirstvu zlasti v Žalni. Napočilo je l. 1918. in po oprostitvi Gorice je bil dr. Srebrnič med prvimi, ki je pošiljal iz fronte pozdrave svojim znancem. Skupno s svojimi somišljeniki je izdeloval načrte za obnovo nove domače Goriške dežele.

Po polomu Avstrije je klicala dr. Srebrniča božja previdnost v Jugoslavijo, kjer je dobil mesto vseučiliškega profesorja v Ljubljani.

Lotil se je z občudovanja vredno vnemo znanstvenega dela pri bogoslovni akademiji in urejevanju Časa. S ponosom se je spominjal tega njegovega znanstvenega delovanja sam dr. Kidrič na slavnostnem obedu ob priliki njegovega škofovskega posvečenja v Ljubljani.

Vprav ta slavnost je pokazala, kako vsestransko priljubljen je novoposvečeni krški škof. To pričajo mnogobrojne častitke, domača vas, ki je svoje veselje izrazila ne le s krasno pismeno in brzojavno častitko, temveč tudi z lepo razsvetljavo na predvečer njegovega posvečenja. Imenom goriškega nadšk. stol. kap. sem. prof. in cele duhovščine, so mu poklonili osebno udane častitke gg. msgr. Ig. Valentinčič, msgr. dr. Jos. Ličan in solkanski dekan Jak. Rejec. Iz Krka so odposlanci goreče pozdravljali v dr. Srebrniču vrednega naslednika pok. škofa Mahniča. Kanonik Dininič je izjavil, da je umirajoči škof Mahnič izrecno želel za svojega naslednika dr. Srebrniča.

Želimo plemenitemu neumornemu delavcu obilo vspeha med brati Hrvatii!

Dr. A. Fogar.

Naš domačin iz Pevme rojen 17. 1. 1882. v mašnika posvečen julija 1907. je bil povišan h škofovski časti 15. 10. 1923. v naši stolnici. Tudi ta mož je prava dika naše škofije. Svoje bogoslovne študije je dovršil v Inostu, kjer je napravil tudi doktorat bogoslovja. Kot mladi duhovnik se je lotil zlasti vzgojnega dela mladine. Organizacija kat. mladinskih krožkov je njegovo delo. S plamtečo besedo je znal ukresati ogenj prave navdušenosti za verske vzore v srcih mladine. Imenujejo ga po pravici apostola mladine. Vsi občudujejo v njem čistega, odkritosrčnega in značajnega moža, ki pozna le resnico in pravico. Ni čuda toraj, da so ga pozdravljali radi tega ne le laški krogi, temveč tudi slovenski.

Prepričani smo, da se pod njegovim vladikovanjem povspne katoliško versko in kulturno delo v tržaški škofiji. Težkoč mu sicer ne bo manjkalo, toda ob sodelovanju vseh dobromislečnih je upati, da zapreke premaga, in da pomore dobri stvari do zmage in do novega procvita. V to mu Bog pomoz!

Ign. Pisk, Pečine.

Kratek božični pozdrav »Čolniču«! Veseli smo ga, kadar priplava v naše gore. Vsak društvenik in društvenica naj ga naroči. Da bo lažje plaval mu pošiljamo k božiču 45 lir v dar. Naj bi tudi drugod poglobili njegovo strugo. »Čolnič« mora plavati, da mi ne utonemo!

Trojni poziv.

Člani, članice! Bližajo se božični prazniki. Če je kdaj v letu srce človeško otopelo, omrznilo, se v teh dneh otaja in čuti tembolj nujnost dejanske ljubezni do onih, ki jo pričakujejo. In veste, kdo jo zagotovo pričakuje?

»*Naš čolnič*«! Celo leto je prihajal k vam, prijatelji in prijateljice ste postali z njim. Za božič vas obišče v večji, lepši številki, ker hoče biti prazničen. Vrnite mu obisk! *Vsi se takoj naročite na »Naš čolnič*«, ne eden se mu ne sme izneveriti! Še več! Pozivljamo vse zavedne fante in dekleta, naj z neumorno pridnostjo agitirajo za naše lepo kulturno glasilo! Zato določamo božične praznike *kot »Čolničev teden*« za vse vasi. Povsod naj se takoj zasnue agitacijski odbor, ki naj poskrbi, da pride »*Naš čolnič*« v vsako hišo, med vsakega poštenega fanta in dekle. Imena naročnikov pošljite takoj na Upravništvo, Riva Piazzutta 18, Gorica. Letna naročnina *stane 6 lir*. Kjer ne zmore eden, jih zmore več! *Vsi na delo do najmlajšega!*

Drugi, ki vas prosijo pomoči so *Slovenci v Gorici*. Veliko mladih fantov in deklet je, ki pridejo v mesto, pa se pokvarijo dušno in telesno, ter postanejo verske, narodne in moralne propalice. Manjka jih prostora, kjer bi se zbirali k pošteni zabavi in resni izobrazbi. Doma nimajo — zato se obračajo do Vas, da jim po svojih močeh pomagata *sezidati »Prosvetni dom*«. Vsak dar je dobrodošel. Uporabite za nabirke ženitnine, veselice, prijateljske družbe itd. Kamen do kamna palača — tudi za vas bo ta dom, v njem boste našli vedno prijatelje in prijateljice. Prispevke pošiljajte g. Ivanu Prinčiču, Riva Piazzutta, 10. Gorizia.

So še tretji, ki kličejo na pomoč. Ti so *Westfallski Slovenci*, rudarji v Nemčiji. Nad 18 tisoč jih je in vsi so brez kruha. Zanje ne bo Božiča, sestradni otroci bodo zaman čakali Jezuščka! Kdor more, naj odpre srce, odpre roke in otira bratovske solzé. Darovi naj se pošljejo na tajništvo Prosvetne zveze.

To je trojni poziv in trojna prošnja Vaših prijateljev-bratov! Spomnite se jih!

Osnutki

za društvene večere.

Silvestrov večer.

1. Kolednica (moš. zbor) V. Vodopivec.
2. Koledniki (deklamacija) Levstik Fran, poezije I. del str. 132.
3. Otroci voščijo (deklamacija) Župančič Oton, Ciciban I. in 2. str.
4. O polnoči (šaljiv prizor). Osebe: Mirmidaj in Direndaj.
5. Nagovor: Bilanca letošnjega društvenega življenja.
6. Deklamacije: Medved: V božični noči, Aškerc: Sv. trije Kralji (Legende str. 147 in 154.) Sardenko: Sivi Marko.
7. Kadar mlado leto (pesem) Ljudska pesmarica II. del.
8. Alegorija: Staro leto se poslavlja, novo prihaja (živa slika).

Opomba: Na ta večer je umestna tombola oz. srečolov za društvenike. Programne točke si društva lahko izposodijo pri Prosvetni zvezi.

V baški dolini.

(Revizijsko poročilo).

Lilo je kot iz škafo. Sicer majhna Bača je narastla in z bučanjem drla po ozki, a globoko izjedeni strugi. Tam gori pod Poreznom je snežilo in pod Zakojco se je belil prvi letošnji sneg. Tak dan je bila nedelja 18. novembra, ko sta revizorja stopila iz osebne vlaka na Grahovem z namenom, da pregledata društva v baški dolini.

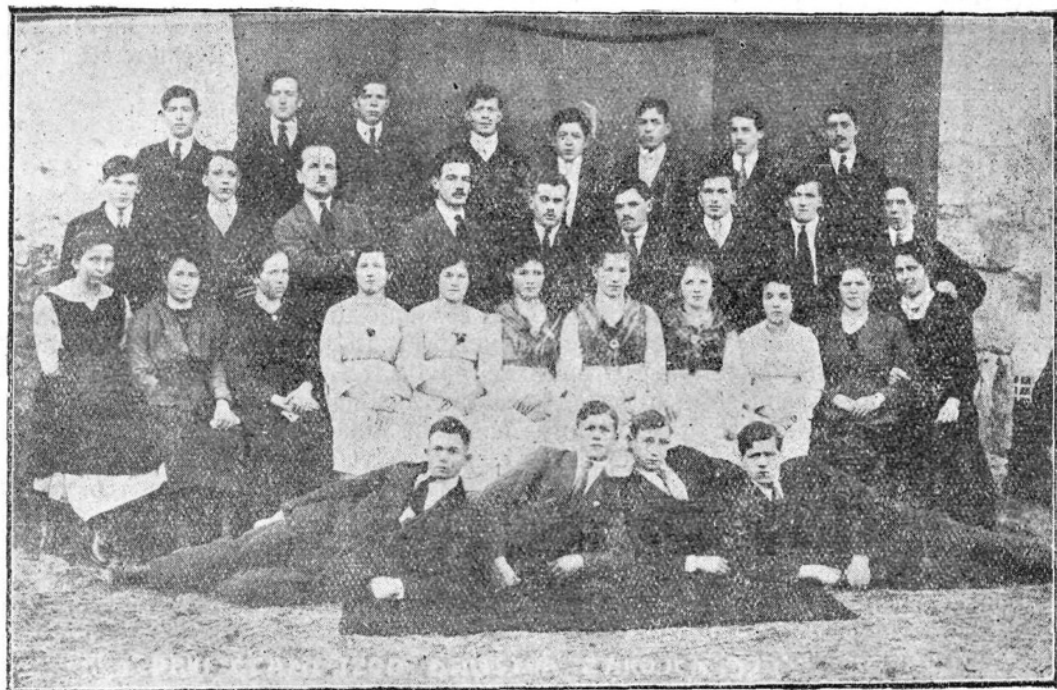
Ta dolina je bila že pred vojno v kulturnem delovanju zapuščena in prepuščena sama sebi. Čuditi se moramo oni samonikli in po izobrazbi hrepeneči notranji sili našega priprostega ljudstva, ki samo ob sebe, na lastno pobudo ustanavlja in vodi prosvetna društva, zavedajoč se neprecenljive važnosti ljudske izobrazbe. In take ljudi najdeš ob Bači. Žalibog, da jim težke socialne in gospodarske razmere ne dopuščajo rednega društvenega dela; veliko društvenikov dela po gozdovih, odkoder se vračajo po več dneh domov, utrujeni in samotarjenja navajeni. Umevno, da družabna privlačnost ni ravno velika; je pa zelo potrebna. To potrebo so upoštevali vrli kulturni delavci v baškem kotu, med njimi zlasti rajni g. Kokošar in sedanji okrožni predsednik Fr. Humar, ki je spremljal revizorja po družtvih. Revizija se je vršila predvsem v „Čitalnici“ v Grahovem. Čez par let bo praznovala ta „Čitalnica“ svojo dvajsetletnico, to je doba, ko je v človeškem življenju največ moči in energije. Obratno je v „Čitalnici“ na Grahovem. V najvažnejši dobi — životari. Samo mrtve zapisnike je videl revizor in nič živih članov. Mogoče je temu kriva splošna podlaga nekdanjih čitalnic, ki so imele predvsem zabavni namen. Dandanes, ko stopa na površje z vso silo in potrebo vprašanje ljudske izobrazbe in hote ali pod pritiskom gine ona organizirana zabaveželjnost — najde to vprašanje marsikatera društva — vsled napak zgodovinske prošlosti — nepripravna in neobdelana, kot zarastlo njivo v brajdi. In ravno taka društva kličejo po delavcih. Upati je, da bodo tudi na Grahovem vstale mlade moči, saj materielno stoji društvo vzorno: vsi so redno plačali članarino. To je znak, da je požrtvovalnost v članih. Vseh članov šteje društvo 44, med njimi je 14 članic. Vršili so se redni letni zbori, a udeležba na zadnjem je bila preslaba. — Treba bi bilo mesečnih sej in energične roke. Odkar so zakopali rajnega g. Kokošarja, župnika Grahovskega, se zdi, da so zakopali tudi društveno življenje. Vendar temu ne sme biti tako! Ravno spomin in duh pokojnika kliče in drami vrle fante in dekleta iz Grahovega k prosvetnem delu. Če ni v Grahovem toliko zanimanja, bi bilo treba premostiti krajevna nasprotstva in se združiti s fanti na Koritnici. Dobra volja in pa slovenska korajža, drži pokoncu naša društva in bo vzdržala tudi „Čitalnico“ na Grahovem. Istočasno je pregledal revizor tudi

„Kmečko bralno društvo“ v Koritnici.

Društvo ima v sebi precejšnjo življensko moč. Odbor je imel mesečne seje; društvenih zapisnikov pa nimajo vseh, manjkajo najvažnejši. Na listih pisati imena članov in potek sej odsvetujemo vsem društvom, ker se taki leteči lističi izgubijo. Pevski zbor je štel od 14 do 17 pevskih moči; po smrti g. Petra Šorlija pa životari. Društvo razpolaga s precejšno knjižnico, katere se članstvo redno in pridno poslužuje. Vsled poletnega dela niso imeli društvenih večerov — sedaj na jesen pa začno z njimi. Opazili smo med člani-cami precejšnje zanimanje za društveno delo. Odbor bo moral obrniti pozornost

na ta dekleta. Upati je, da bi društvo, pomnoženo s člani grahavske „Čitalnice“ lahko cvetelo in upamo, da se krajevna premostitev v kratkem izvrši. Nekaj posebnega, hvalevrednega pa je pogled na

„Izobraževalno društvo“ v Zakojci.

V tej hribovski vasici, kjer je rojen naš pesnik in pisatelj Fr. Bevk, obstoja mlado, agilno društvo od lanskega leta.

Društvo vodijo sami fantje in mladi gospodarji. Za sestanke so si priredili lično sobo. Kdor ne verjame v kulturno probujenost naših kmečkih ljudi, naj pride v Zakojco. Z lastnimi močmi so priredili v poletju igro „Zaklad“, zbrali so si že lepo knjižnico, vzorno vodijo zapisnike in redno se vrše društvene seje. Tu v tem prijaznem društvenem prostoru se zbirajo fantje in dekleta, „ki svet jih še okužil ni“. Med njimi smo opazili tudi 70letnega oča Volárjevega, očeta pisatelja Bevka.

Na mizi v društveni sobi je našel revizor najvažnejše časopise in revije v lepem redu. To društvo je najlepši dokaz, da ima mladina smisel nele za kozarce in ples, ampak v prvi vrsti za omiko. Treba je le začeti.

Iz društvenih knjig smo povzeli naslednje podatke: društvo šteje 48 članov in članic. Knjižnica ima 300 knjig, članarino plačujejo člani in članice redno. Sestajajo se vsaki teden. Manjka jim le pevovodja. Vkljub izredno slabemu vremenu je sprejel gostoljubni predsednik po prisrčnem slovesu revizorja in okrožnega predsednika na oddaljeno postajo. Od te revizije je odnesel revizor najlepši vtis in prijateljsko čestita mlademu, agilnemu društvu v Zakojci. —

„Kmetško bralno društvo“ na Bukovem.

Vseh članov ima 74, med njimi 15 članic. Društvo se sestaja v šolskih prostorih, kjer se vrše redne pevske vaje za moški zbor, ki šteje 18 pevcev. Petje vodi g. J. Obid. Po vojski je vprizoril dramatski odsek štiri predstave. Knjižnica šteje 315 knjig. V letošnjem poslovnem letu so bile knjige izposojene 1400 krat. Odbor ima seje po potrebi. Tudi to društvo vodijo sami vneti fantje. Odkar se je v Bukovem ustanovilo društvo, so prenehali pretepi in se je znatno omejilo pijančevanje. Ko bi društveno delo ne pokazalo drugega uspeha, je že ta velik in vreden, da vsi vaščani podpirajo pridne društvenike, zlasti delavni odbor.

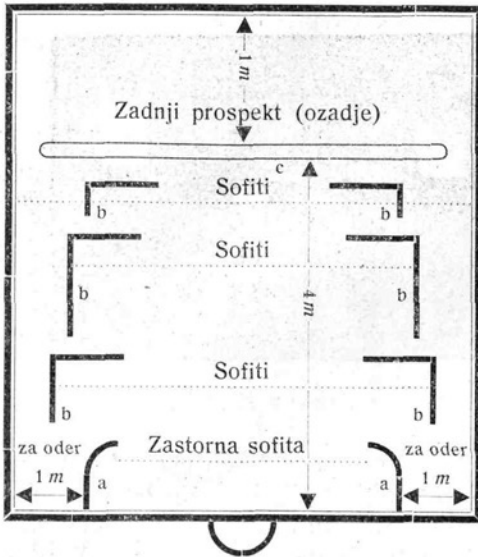
Društveni oder.

Scenerija.

Beseda scenerija pomeni opremo odra. Ni dovolj, da si društvo oskrbi samo pripraven oder, temveč mora skrbeti tudi za to, da ta oder opremi s kulisami, zastorom, sofiti in premijnjevalnimi kosi. Kako se ti opremni deli slikajo, smo pisali že v prejšnjih številkah »Našega čolniča«. Zdi se nam pa jako potrebno dati podeželskim odrom nekaj nasvetov glede naprave kulis. Navadno se hočejo naši podeželski odri ravnati po sceneriji velikomestnih gledališč. To je pa docela napačno in stane veliko denarja. Večina naših odrov nima električne ne plinove razsvetljave in vendar se mora ravnati slikanje odra po svetlobi, s katero se oder razsvetljuje. Temna luč (petrolejka) zahteva svetleje barve; bela luč (elektrika, karbid) pa zahteva temnejše barve na kulisah. Še na eno jako važno stvar moramo opozoriti naše odre. Večina naših podeželskih odrov ne pozna nadodra, t. j. prostora nad odrom, v katerega potegnemo nerabne viseče kulise, ozadja, sofite in zastor. Pod steno nadodra se pritrjuje škripci in po tem vrvi se prav lahko spravijo kulise v nadoder.

Kakšna bodi scenerija na naših odrih? K sceneriji spada predvsem zastor. Dobre predloge v barvah za vsa-

ko odrsko scenerijo, tudi za odre lahko naročajo društva potom Prosvetne zveze. Paziti je treba pri zastoru, ki se navija, oz. odvija, da mora biti slikan z oljnatimi barvami in ne z barvo na lim, ki se rade lomijo. Tam, kjer imajo nadoder, se seveda zastor ne navija, ampak se spušča s protutežo ves naenkrat. Zlasti naj pazijo pred vsako igro režiserji na to, da so vse vrvi na vretenu pravilno napete in naj na vsak način zastor še pred predstavo preizkušajo. Poleg zastora, si mora vsak oder oskrbeti več kulis, t. j. stranskih, na lesovje pritrjenih platnenih sten, ki naj dopolnujejo ozadje in tvorijo zvezo s predstoječo scenerijo. Ti romi, na katerih je napeto platno, naj bodo iz tankega lahkega lesovja, da se olajša preminjanje in da se te deske puste lepo odžagati n. pr. pri gozdu, skalovju, samostoječih hišah, stebrih itd. Umevno, da društva, ki nimajo nadodra, morajo napraviti vse stranske kulise stoječe in ne viseče. Da se izogne nepraktičnim oporam, ki jemljejo preveč prostora za odrom, naj se napravijo vse stranske kulise na pante. To nam omogoči, da se kulise lahko skupaj zložijo, kadar jih ne rabimo. Pri vporabi naj bodo postavljene v pravokotu. Kako naj se priredi scenerija, kaže naslednja slika.

Pred seboj imamo načrt odra s postavljeno scenerijo. Pod črko a sta označeni stranski, vedno enako pritiženi zastorni soffiti. Pod b so narisane stranske kulise (gozd, skalovje, obrežje). Črka c pomenja zadnji prospekt (ozadje). Pred kulisami vise iznad odra platneni kosi, ki imajo namen tvoriti zgornji del scenerije, takozvani soffiti. Pri gozdu te soffite izrežemo tako, da se omogoči iluzija vejevja in listja. Svetujemo, naj bi vsi izpreminjevalni kosi, ki se rabijo na odru (klopi itd.) v kolikor mogoče bili zložljivi. S tem smo prav ob kratkem podali glavno navodilo, kakšen bodi oder, da bo praktičen, okusen in ne predrag.

Petje.

V. Vodopivec.

Naša božična pesem.

služil postnim in spokornim pesmim, a naši božični napevi so taki, da si jih niti misliti ne moremo v drugem kakor božičnem času.

Božični značaj je v teh napevih tako globoko izražen, da nam pred dušo pričara poezijo božične noči, tudi če si ga zapojemo v vročem poletju. Sladka groza nas pretrese, ko poslušamo pri polnočnici starodavne napeve, ki smo jih poslušali že v svoji mladosti in ki enako ogrejejo srca otrok, mladeničev in starčkov.

Na celem svetu ni lepše božične pesmi, kot je naša božična pesem.

Prav lepo nam je to povedal pesnik: (Anton Hribar)

*Koder zlato solnce hodi
Pesmi pojejo povsodi,
A lepše, kakor naša pesem,
Še nikjer je slišal nesem!*

Ni lepših praznikov kot so božični prazniki in ni lepše pesmi kot je božična pesem. Ves nadzemski čar, vsa mehka poezija božične noči najde najlepši izraz v božični pesmi. Vsi krščanski narodi imajo svoje starodavne božične pesmi, ki so pravo zrcalo duševnosti vsakega naroda. Resne so angleške božične pesmi, resne in trpke so tudi nemške, poskočne in lahkomišljene so laške, a najbolj prisrčne so naše slovenske božične pesmi. Nemci in Angleži imajo božične pesmi, kojih napev bi ravno tako lahko

Telovadba.

Telovadci, pozor! Pri seji telovadnega oddelka, ki je bila v Dornbergu dne 16. dec. se je glede telovadnega tečaja sklenilo naslednje:

1. Telovadni tečaj za člane se začne v nedeljo, dne 30. decembra ob 10. dop. v Dornbergu.

2. Dolžni so se udeležiti tega tečaja vsi načelniki in vaditelji telovadnih odsekov. Na vsakih 10 članov naj pošlje odsek po enega dobrega telovadca.

3. Tečaj bo trajal tri dni in se bo zaključil na Novo leto popoldne.

4. Za hrano in stanovanje udeležencev bo pravočasno preskrbljeno. Povprečna dnevna cena, ki naj jo udeležencem povrnejo društva, znaša okrog 8 lir.

Vaditeljski zbor v Batujah.

5. Nujno opozarjamo vse telovadne odseke, naj *najkasneje do božiča* pošljejo število in imena udeležencev na tajništvo Prosv. zveze, Corso Verdi 37, Gorica. Na zakasnele prijave se telovadni oddelek ne bo mogel ozirati. Bratje, upamo na točno, polnoštevilno udeležbo, računamo na vašo disciplino in kličemo vsem: »Na svidenje v Dornbergu! Bog živi!

Društveni vestnik.

Prosvetna Zveza.

Društvene revizije so v teku. Nujnost teh obiskov je vedno bolj jasna. Ožja zveza s centralo, nešteto nasvetov, bodril in opozoril naravnost zahteva ta društvena pregledovanja. Povsod najdejo revizorji hvaležnost in plodovita tla. Jasno sliko o vsem društvenem gibanju po deželi nam nudijo revizijska poročila. Tekom januarja pridejo v poštev gorenje-vipavsko, kobariško in po možnosti tudi tolminsko okrožje.

Članarina, določena pri občnem zboru Prosv. zveze, znaša 50 stotink od vsakega rednega društvenega člana in članice. Prosimo društvene od-

bore, naj pripadajoče zneske v kratkem odpošljejo Zvezinemu tajništvu.

Naročnina na »Naš Čolnič« je za vsakega člana glasom sklepa občnega zbora *obvezna*. Pričakujemo najživahnejše agitacije.

Okrožja.

K baškemu prosvetnemu okrožju je prideljeno »Kmetijsko bralno društvo« na Bukovem.

Vsa okrožja pozivljamo, naj v najkrajšem roku skličejo okrožne seje, pri katerih naj se domenijo glede društvenih občnih zborov v januarju. Pri tej seji naj pride v pretres tudi prispevek za »Prosvetni dom« v Gorici.